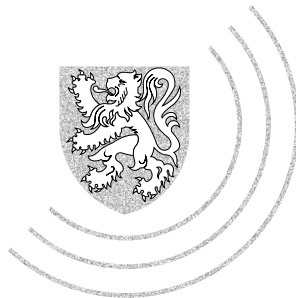

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **485** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 6 april 2010 (2009-2010)

Voorstel van resolutie

van de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten
en Fientje Moerman en de heren Marino Keulen en Herman Schueremans

betreffende de ondersteuning van
het Nederlandstalige onderwijs in het buitenland

TOELICHTING

Het Collège/Lycée International Ferney-Voltaire is een Franse openbare school, gelegen in het gelijknamige dorpje Ferney-Voltaire, in het departement Ain (regio Rhône-Alpes). Vanwege de nabijheid van Zwitserland, en met name de stad Genève, en onder meer ook van de grootste en sterkste deeltjesversneller ter wereld, de Large Hadron Collider (LHC), van de Europese Organisatie voor Nucleair Onderzoek (CERN), trekt de regio een groot aantal buitenlanders aan die zich er komen vestigen omdat ze er werken. Bijgevolg richt de school naast het gewone Franse curriculum zes nationale secties in, waar onderwijs wordt aangeboden in het Engels, Duits, Nederlands, Italiaans, Spaans en Zweeds.

De nationale secties zijn vanaf 1973 opgezet als het resultaat van een overeenkomst tussen het CERN en de Franse overheid. De Nederlandstalige sectie is opgericht in 1975 en verzorgt kleuter-, basis- en middelbaar onderwijs voor Nederlandse en Vlaamse kinderen die in Frankrijk en Zwitserland wonen. Voor die sectie werken in het middelbaar drie leerkrachten van wie er één betaald wordt door de oudervereniging van Ferney-Voltaire, één door de Nederlandse Taalunie en één door de Vlaamse Gemeenschap.

Tot twee schooljaren geleden werden twee leerkrachten volledig betaald door de Nederlandse Taalunie. Daarna heeft de Vlaamse Gemeenschap zich geëngageerd om twee van haar leerkrachten te detacheren naar Ferney-Voltaire. In eerste instantie werd er voorzien in een overgangsregeling, waarbij het loon werd betaald door de Vlaamse Gemeenschap en de vergoedingen door de Nederlandse Taalunie. Vanaf september 2009 werd er door de Vlaamse Gemeenschap, naast het loon, enkel nog voorzien in een detacheringsvergoeding. De Nederlandse Taalunie deelde mee dat zij zich na een jaar zou terugtrekken en dat de Vlaamse Gemeenschap op dat moment alles zou overnemen. Dat gebeurde evenwel nog steeds niet. Daardoor wordt een feitelijke ongelijkheid gecreëerd tussen de personeelsleden inzake salariëring.

Blijkbaar is er geen aparte personeelsformatie vanuit de Vlaamse Gemeenschap vastgelegd voor het personeel in het buitenland die met dit soort omstandigheden rekening houdt.

Uit de begroting valt niet duidelijk op te maken of daarvoor nog de nodige middelen ter beschikking worden gesteld. De toelichting voor het begrotingsjaar 2010 vermeldt een eenmalige overheveling in 2009 van de subsidie voor Ferney-Voltaire van één artikel van de begroting naar een ander ten bedrage van 11.000 euro.

In antwoord op een schriftelijke vraag (vraag nr. 119 van 15 december 2009) van mevrouw Irina De Knop stelt de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, Pascal Smet, dat de detachering vanaf volgend schooljaar ophoudt te bestaan.

Het is onduidelijk wat de precieze beweegreden was in 2008 bij de overheveling van de functie van een leerkracht van de Nederlandse Taalunie naar de Vlaamse Gemeenschap. De Nederlandse Taalunie heeft de ondersteuning van het Nederlands als één van haar kernopdrachten. Ze ondersteunt de buitenlandse neerlandistiek vooral door subsidies te verstrekken aan afdelingen Nederlands en door de interactie tussen de neerlandistiek binnen en buiten het taalgebied te versterken.

Anderzijds geeft de minister in zijn antwoord terecht aan dat de Nederlandse Taalunie “geen opdracht heeft, evenmin expertise, in het begeleiden, omkaderen en opvolgen van leerkrachten”. Juist daarom werd in het decreet betreffende het onderwijs XIX, hierna te noemen OD XIX, de mogelijkheid opgenomen om aan twee leerkrachten een verlof wegens bijzondere opdracht aan de internationale school van Ferney-Voltaire toe te staan. Nu wordt op die beslissing voor detachering teruggekomen. Op de vraag of de Vlaamse

Gemeenschap een rol moet spelen inzake de ondersteuning van het Nederlands in het buitenland, antwoordde hij: “Deze vraag overstijgt mijn bevoegdheid. De rol van de Vlaamse Gemeenschap inzake ondersteuning van het Nederlands in het buitenland is in de eerste plaats een bevoegdheid van dit parlement. Als lid van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie verdedig ik de stelling dat de Taalunie in de eerste plaats aandacht moet hebben voor de inwoners van haar lidstaten, zeker in tijden van budgettaire krapte.”.

In dat verband is het interessant om te kijken naar de Nederlandse aanpak.

Toen in het midden van de 20e eeuw in Duitsland, België en Frankrijk defensiescholen ontstonden, bekostigde de Nederlandse overheid die scholen en creëerde regelgeving en toezicht. Ook ontstonden bedrijfsscholen van bijvoorbeeld Shell en Philips op de Antillen en in Saoedi-Arabië. Die scholen waren toegankelijk voor de kinderen van de werknemers van die bedrijven. Er waren echter plaatsen waar geen schoolonderwijs werd gegeven. Daar onderwezen ouders zelf het volledige programma van de basisschool met onderwijspakketten van het Nederlandse Instituut Voor Individueel Onderwijs.

In de jaren zeventig werden steeds meer scholen opgericht. De druk op de overheid nam toe om ook de niet-defensiescholen financieel te ondersteunen. Dit allemaal om ‘aansluitend’ onderwijs te bieden aan ondernemende mobiele Nederlanders met kinderen, die tijdelijk in het buitenland verblijven.

Het Ministerie van Onderwijs kreeg steeds meer vragen van ouders, bedrijven en instellingen over de mogelijkheden van Nederlands onderwijs in het buitenland. Daardoor kwam er regelgeving voor onderwijs in het buitenland. In 1980 besloot het Ministerie van Onderwijs om voor deze kleine onderwijstak Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB) in het leven te roepen, om op eerlijke en deskundige wijze de subsidiegelden te beheren en toe te wijzen.

Stichting NOB ondersteunt, adviseert en subsidieert aldus het Nederlandse onderwijs in het buitenland. De medewerkers zetten zich in om de schoolloopbaan te bevorderen van migrerende kinderen tussen 4 en 18 jaar. Het wordt immers van groot belang geacht dat zij bij terugkeer in Nederland vlot kunnen instromen in het onderwijs in Nederland.

Andere belangrijke taken van Stichting NOB zijn:

- het geven van voorlichting aan ouders over de onderwijsmogelijkheden in het buitenland en de mogelijkheden bij terugkeer in Nederland;
- het promoten van het Nederlandse onderwijs in het buitenland onder ouders, bedrijven en andere relaties in Nederland;
- het behartigen van de belangen als enige intermediair tussen de aangesloten scholen en de Nederlandse overheid;
- het besturen van de Nederlandse afdelingen van de Europese scholen (in Nederland, België, Engeland, Italië, Duitsland, Spanje en Luxemburg) en van de school in Saint-Germain-en-Laye;
- het uitoefenen van werkgeverschap (in mandaat) voor de Nederlandse leerkrachten van de Europese scholen.

Wereldwijd zijn er 30 volledig Nederlandstalige scholen, circa 200 ‘Nederlandse Taal en Cultuur’-scholen en drie organisaties voor afstandsonderwijs bij de stichting aangesloten.

Verder werkt Stichting NOB intensief samen met de Nederlandse afdelingen van Europese scholen.

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) delegeerde ook alle andere vormen van Nederlands onderwijs in het buitenland aan Stichting NOB, inclusief

beheerstaken voor Europese scholen, het Lycée International in Saint-Germain-en-Laye nabij Parijs en het Nederlands Astma Centrum in het Zwitserse Davos.

Een dergelijke structuur en werking zou voor Vlaanderen een inspiratiebron kunnen zijn om in de eerste plaats het Nederlandstalige onderwijs voor Vlaamse kinderen in het buitenland te ondersteunen en te faciliteren.

De minister verantwoordt zijn beslissing om op de detacheringen van leerkrachten voor het Collège/Lycée International Ferney-Voltaire terug te komen op basis van het geringe aantal Vlaamse kinderen in die instelling. Echter, op basis van de cijfers van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi), zouden er vorig schooljaar 1980 Vlaamse kinderen op het niveau van het basisonderwijs in het buitenland verblijven en 1432 op het niveau van het secundair onderwijs. Bovendien blijken die kinderen en jongeren vrij geconcentreerd te wonen in Israël, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Turkije, Spanje, Nederland, Marokko en Duitsland.

In de praktijk gaat het wellicht om grotere aantallen. Tevens valt te verwachten dat deze trend, in een internationale context van het bedrijfsleven maar ook in een streven naar ‘onthaasting’ in het buitenland, in de toekomst alsmaar zal toenemen, waardoor ook de vraag naar ondersteuning van ouders en kinderen alsook de vraag naar Nederlandstalig onderwijs in het buitenland zal toenemen.

De vraag rijst of Vlaanderen dat alles volledig zelf moet doen. Budgettair zou dat, zeker in deze tijden, immers onhaalbaar zijn, waardoor het misschien wel wenselijk lijkt om na te gaan in hoeverre in dezen met Nederland zou kunnen worden samengewerkt. Nederland beschikt met Stichting NOB daartoe al over een structuur én over ervaring.

In tweede instantie zou een dergelijke samenwerking ook kunnen worden benut om het Nederlands in het onderwijs tevens als drager van cultuur, in het kader van de ‘cultural diplomacy’, mee te ondersteunen.

Irina DE KNOP

Marleen VANDERPOORTEN

Fientje MOERMAN

Marino KEULEN

Herman SCHUEREMANS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het feit dat, behoudens het onderwijspersoneel dat gedetacheerd wordt naar de Europese scholen, de Vlaamse overheid, bij wijze van algemene regel, geen onderwijspersoneel uitstuurt naar scholen in het buitenland;
 - 2° het feit dat in het decreet betreffende het onderwijs XIX, hierna te noemen OD XIX, de mogelijkheid werd opgenomen om aan twee leerkrachten een verlof wegens bijzondere opdracht aan de internationale school van Ferney-Voltaire toe te staan;
 - 3° de schriftelijke vraag nr. 119 van 15 december 2009 van mevrouw Irina De Knop en het antwoord van Vlaams minister van Onderwijs, Pascal Smet, waarin de minister stelt dat de Nederlandse Taalunie “geen opdracht heeft, evenmin expertise, in het begeleiden, omkaderen en opvolgen van leerkrachten”. Juist daarom werd in OD XIX de mogelijkheid opgenomen om aan twee leerkrachten een verlof wegens bijzondere opdracht aan de internationale school van Ferney-Voltaire toe te staan;
 - 4° de beslissing van Vlaams minister van Onderwijs, Pascal Smet, om de detachering van die twee leerkrachten weer ongedaan te maken vanaf 1 september 2010. Daarmee wordt afgeweken van de hierboven aangehaalde decretale bepaling;
 - 5° de structuur, de werking en de bevoegdheden van Stichting NOB in Nederland en de positieve resultaten die daarmee worden bereikt;
- overwegende dat:
 - 1° steeds meer mensen, in het kader van een geglobaliseerde economie, een deel van hun carrière in het buitenland doorbrengen en anderen er bijvoorbeeld in het kader van ‘onthaasting’ voor kiezen om in het buitenland te gaan wonen;
 - 2° dat daarom nog niet betekent dat men voorgoed in het buitenland gaat wonen, waardoor terdege rekening moet worden gehouden met het scenario dat kinderen een aantal jaren later opnieuw in Vlaanderen naar school zullen gaan;
 - 3° mensen die zich in het buitenland gaan vestigen, behoefte hebben aan informatie en begeleiding en ondersteuning, ook inzake het naar school gaan van de kinderen;
 - 4° het wenselijk lijkt om in het licht van die evolutie te voorzien in een voldoende aanbod van Nederlandstalig onderwijs in het buitenland zodat er kan worden ingespeeld op de vraag;
 - 5° er inzake een voldoende aanbod van Nederlandstalig onderwijs, maar ook qua informatieverstrekking, begeleiding en ondersteuning, het best zou kunnen worden voorzien in een instantie die daarmee ook voor Vlaamse ouders en kinderen in het buitenland belast wordt;
 - 6° het vanwege budgettaire overwegingen niet realistisch zou zijn dat de Vlaamse Gemeenschap een dergelijke instantie alleen zou oprichten en zou financieren;
 - 7° een dergelijke instantie aanvullend ook een rol te vervullen heeft in het uitdragen van het Nederlands als drager van cultuur binnen het onderwijs in het buitenland. Nederland en Vlaanderen hebben op dat punt voor een groot stuk een gemeenschappelijke betrachting en een gemeenschappelijk belang in deze vorm van ‘cultural diplomacy’;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° in een degelijke ondersteuning voor Vlaamse ouders met kinderen die in het buitenland gaan wonen, te voorzien, zowel op het vlak van het faciliteren van Nederlandstalig onderwijs als op het vlak van het verstrekken van voldoende informatie daarover;

- 2° met Nederland gesprekken aan te gaan om te onderzoeken of en in hoeverre structureel kan worden samengewerkt in het kader van de ondersteuning van het Nederlandstalige onderwijs in het buitenland;
- 3° de mogelijkheid te onderzoeken om een samenwerkingsovereenkomst te sluiten met de bestaande Nederlandse Stichting NOB, die zich kan beroepen op een rijke ervaring in het buitenland.

Irina DE KNOP

Marleen VANDERPOORTEN

Fientje MOERMAN

Marino KEULEN

Herman SCHUEREMANS